

за куража на тази крехка жена:” *Очевидно Вие не току така сте дъщеря на офицер. Когато потрябва за нещо много важно борчески дух, не сте Вие, която ще се държите настрана.*”⁶

Проявите ѝ в попрището на историческата проза и на терена на обществените събития, за които ще стане дума по-долу потвърждават казаното дотук. Същевременно този властен нрав обитава нежна и изящна фигурка. Сърцевидното одухотворено личице с огромни очи и високо изваяно чело, обрамчено от гладки тъмни коси, допълват представата за вродена изтънченост и потомствен аристократизъм, пренесени сякаш от златните дворци на Преслав и Царевград Търнов. Най-проницателното и завладяващо описание на необикновения ѝ чар и загадъчна женственост принадлежи на влюбения в “малката маркиза” Чавдар Мутафов, който в “Приказка в рококо” разбулва тайнствата на магнетичната ѝ личност. С този фарфоров, изискано-капризен образ тя остава завинаги в художествената литература, но реномето и мястото в българската култура, които си извоюва сама, са много по-пространни, съдържателни и обемни и освен това противоречиви.

Първа дама на историческата белетристика

Писателската си дейност започва през 20-те години с разкази и повести, посветени на женската тема, с които проправя пътя на еманципистките идеи в родната литература – сборниците “Жени”, “Жената на приятеля ми”, “Огледало, нимби и цветя”, повестта “Недялка Стаматова” и др. В тях обаче издига в култ майката и семейството, а не модните крайности на еманципизма. С безпогрешното познаване на женската психология и на градските нрави и интериори, с майсторския градеж на композиции, образи и конфликти, съпроводени от подкупваща непринуденост на изказа, бързо си завоюва име на най-добрата авторка на женска проза. Корифеи на литературната критика и ценители като Вл. Василев⁷, Кирил Кръстев⁸, Йордан Бадев, Петър Динеков и мн. др. ѝ отдават дължимото признание като поставят градската ѝ проза редом с творбите на утвърдени “градски писатели” – Георги Стаматов, Светослав Минков, Георги Райчев, Константин Константинов, Владимир Полянов. Проф. П. Динеков обобщава всеобщото възхищение от таланта ѝ, затова ще цитирам финала от пространна негова рецензия: “*Тя нарисува в ново осветление образа на съвременната българска жена. Нейното изображение носи следите на истинска*

⁶ “Зografova, K. Неизвестен ръкопис на Ф. П. Мутафова. Сп. Европа. 1996 г. юни, кн. 4.

⁷ Василев, Вл. Огледало, нимби и цветя-разкази от Ф. П. Мутафова. Сп. Злагорог, 1934, бр. 5, с. 240–241

⁸ Кръстев, К. Един бележит исторически роман. Сп. Българска мисъл, 1936, бр. 8, с. 510 – 514